

ČARNOGURSKÝ|ULC PRO BONO

1/2013

1. ODSUPNÉ A ODCHODNÉ

So skončením pracovného pomeru sa viažu viaceré práva a povinnosti. Pre zamestnávateľov nevýhodná, no pre zamestnancov výhodná úprava po zmene Zákonníka práce opäť povoľuje súbeh inštitútov odstupného a výpovednej doby za podmienok, ktoré upravuje § 76 Zákonníka práce. V akých prípadoch a v akej výške má zamestnanec právo na odstupné a odchodné sa dočítate v celom článku.

2. ZAVEDENIE DRUHEJ ČASOVEJ OPONY V TELEVÍZNOM A ROZHLASOVOM VYSIELANÍ

Novelou vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky by mala byť zavedená tzv. druhá časová opona, podľa ktorej by boli programy nevhodné pre deti do 15 rokov vysielané v čase od 20.00 hod. až 6.00 hod. Účelom zavedenia druhej časovej opony je rozšíriť ochranu maloletých divákov.

3. OSOBNÝ BANKROT

Osobný bankrot umožňuje fyzickej osobe - nepodnikateľovi zbaviť sa peňažných záväzkov. Uvedený inštitút je určený najmä osobám, ktoré nie sú viac schopné splácať pôžičku, úver alebo iné dlhy. V našom článku Vás oboznámime s postupom pri osobnom bankrote a s rozdielom oproti riadnemu konkurzu.

4. ODPOROVATEĽNOSŤ PRÁVNÝCH ÚKONOV - ČO TO ZNAMENÁ?

Čo znamená odporovať právny úkon a aké následky vie úspešné odporovanie priniesť a komu? Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že odporovateľnosť je právny inštitút, ktorý je pomôckou veriteľov na ochranu vymáhateľnosti svojich pohľadávok. Akým spôsobom ju môžu zabezpečiť sa dočítate v celom článku.

5. LICENČNÁ ZMLUVA

Licenčná zmluva predstavuje špecifický inštitút, ktorým autor nepreneháva nadobúdateľovi dielo ako také, ale poskytuje mu len licenciu. Jej úpravu definuje zákon č. 618/2003 Z. z. autorský zákon, prípadne napr. na predmety priemyselného vlastníctva aj zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

6. PRIPRAVUJE SA V NR SR - NOVELA ZÁKONA O VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

Zrušenie rokovacieho konania bez zverejňovania, zavedenie prísnejších podmienok pre nadlimitné zákazky, referencia kvality alebo rating dodávateľov je len niekoľko z navrhovaných zmien, ktoré obsahuje návrh novely zákona o verejnom obstarávaní. Vládou schválená novela sa podstatne líši od návrhu predloženého na jeseň 2012 do medzirezortného pripomienkového konania.

ODSTUPNÉ A ODCHODNÉ

Zmeny v Zákonníku práce účinné od 1. januára 2013 priniesli návrat k predchádzajúcej úprave v oblasti odstupného či odchodného. Rok účinná právna úprava **zrušila súbeh medzi výpovednou dobou a odstupným**, čím zlepšovala podmienky zamestnávateľov pri ukončovaní pracovnoprávnych vzťahov. Zamestnanec mal v prípade, ak mal nárok na odstupné, možnosť voľby. Buď dostal celé odstupné a neplynula mu výpovedná doba, alebo mal časť odstupného a plynula mu časť výpovednej doby, prípadne mu plynula len výpovedná doba bez odstupného. Tento spôsob vyplácania platí pri zamestnancoch, ktorí splňajú nárok na odstupné a pracovný pomer s nimi bol skončený do 31. 12. 2012.

Od 1. 1. 2013 je opätovne zavedený **súbeh** uvedených inštitútov. Čo to v praxi znamená? Pokiaľ zamestnávateľ skončil pracovný pomer so svojim zamestnancom alebo došlo k ukončeniu pracovného pomeru dohodou **z organizačných dôvodov**, t.j. z dôvodu nadbytočnosti alebo z dôvodu, že sa zamestnávateľ zrušuje alebo premiestňuje, zamestnanec má právo na odstupné. Pri premiestnení zamestnávateľa musí ísť o situáciu, v ktorej zamestnanec so zmenou dohodnutého miesta výkonu práce nesúhlasí. Na odstupné má nárok aj zamestnanec, s ktorým zamestnávateľ skončil pracovný pomer z dôvodu, že stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobu spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu.

Výška odstupného

Výška odstupného je určená podľa dĺžky trvania pracovného pomeru a počíta sa z priemerného mesačného zárobku zamestnanca. Pokiaľ ide o prípad ukončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, zamestnancovi patrí odstupné v sume **(1)** najmenej **priemerného mesačného zárobku** patrí zamestnancovi, ktorého pracovný pomer u jedného zamestnávateľa trval v rozmedzí **dva až päť rokov**, **(2)** najmenej **dvojnásobku** priemerného mesačného zárobku pri dĺžke trvania pracovného pomeru **päť až desať rokov**, **(3)** **trojnásobku** priemerného mesačného zárobku pri trvaní pracovného po-

meru **10 až 20 rokov** a **(4)** **štvornásobku** priemerného mesačného zárobku v prípade pracovného pomeru trvajúceho **najmenej dvadsať rokov**.

Pokiaľ **pracovný pomer skončil dohodou**, rozsah práv odstupného pre zamestnanca je širší. Spôsobuje to skutočnosť, že v prípade výpovede zamestnanec, ktorý pracoval **menej ako dva roky**, nárok na odstupné nevzniká. Naopak, pokiaľ došlo k ukončeniu pracovného pomeru z rovnakých dôvodov ale dohodou, patrí zamestnancovi **odstupné vo výške priemerného mesačného zárobku**, aj za podmienky, že jeho pracovný pomer trval menej, ako dva roky. V prípade pracovného pomeru, ktorý trval dva až päť rokov, vzniká nárok na odstupné vo výške dvojnásobku priemerného mesačného zárobku a tak ďalej.

Pokiaľ došlo ku skončeniu pracovného pomeru výpoveďou alebo dohodou z dôvodu, že zamestnanec nesmie vykonávať prácu **pre pracovný úraz, chorobu z povolania alebo ohrozenie tohto chorobou**, alebo ak na pracovisku dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu určenú rozhodnutím príslušného orgánu, zamestnancovi bude patriť odstupné najmenej vo výške **desaťnásobku priemerného mesačného zárobku**.

Zákonník práce v ust. § 76 ods. 4 upravuje povinnosť zamestnanca **vrátiť poskytnuté odstupné alebo jeho časť**, ak pred uplynutím času určenom podľa poskytnutého odstupného opäť nastúpi k tomu istému zamestnávateľovi.

Inštitút podobný odstupnému predstavuje odchodné. **Odchodné** poskytuje zamestnávateľ v prípade **skončenia pracovného pomeru z dôvodu vzniku nároku na starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok** pri poklese schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %. Odchodné sa vypláva v sume najmenej priemerného mesačného zárobku. Zamestnanec má právo na odchodné len od jedného zamestnávateľa. Nárok na odchodné vzniká len raz a len u jedného zamestnávateľa.

Odchodné

Pokiaľ pracovný pomer skončil okamžitým skončením pracovného pomeru,

zamestnávateľ nie je povinný zamestnancovi odchodné poskytnúť.

ZAVEDENIE DRUHEJ ČASOVEJ OPONY V TELEVÍZNOM A ROZHLASOVOM VYSIELANÍ

Dňa 8. januára 2013 bolo ukončené pripomienkovacie konanie k návrhu vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „návrh novely“ alebo „novela“), ktorá mení vyhlášku Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z. (ďalej len „vyhláška“), ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby (ďalej len „programy“) a spôsobe jeho uplatňovania v znení vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 541/2009 Z. z.

Súčasnú znenie uvedenej vyhlášky upravuje vekové skupiny pre posúdenie vhodnosti programov pre maloletých divákov. Súčasne tiež ustanovuje kritériá nevhodnosti programov pre jednotlivé vekové skupiny, ako napríklad zobrazovanie násilia, sexuálnych scien, týrania a upravuje aj spôsob označovania programov grafickými symbolmi a zvukovým vyhlásením pred začiatkom vysielania. Ako príklad označenia možno uviesť zvukové ohlásenie pred začiatkom vysielania - Tento program nie je vhodný a prístupný pre maloletých do 18 rokov, alebo označenie programov pre vekovú skupinu maloletých od 7 rokov symbolom 7+ zelenou farbou v bielom poli so zeleným ohraničením číslicou.

pre maloletých do 15 rokov alebo vhodné pre maloletých od 15 rokov výlučne medzi 20.00 a 06.00 hodinou. Cieľom zavedenia druhej časovej opony je obmedzenie vplyvu programov s obsahom nevhodným pre maloletých do 15 rokov v čase od 06.00 do 20.00 hodiny, nakoľko je predpoklad, že maloletí majú viac času na sledovanie televízie a počúvanie rozhlasu, ale ich rodičia nemôžu kontrolovať výber programov svojich detí, napríklad z dôvodu pracovnej vytáženosti.

Okrem zavedenia druhej časovej opony by po novele boli tiež zmenené a doplnené kritériá nevhodnosti programov ustanovené pre jednotlivé kategórie divákov. Po novom by bol program zobrazujúci násilie na živých bytostiach nevhodný nielen pre maloletých do 15 rokov ale aj pre maloletých do 18 rokov. Pre maloletých do 18 rokov by nebol po novom nevhodný a neprístupný každý program, ktorý zobrazuje vulgárny jazyk, ale len program obsahujúci samoučelné vulgárne vyjadrovanie alebo samoučelné obscénne vyjadrovanie, ktoré nie sú súčasťou dejovej línie. Podľa návrhu novely by pre vekovú skupinu do 18 rokov prestali byť nevhodné a neprístupné programy zobrazujúce promiskuitné sexuálne správanie.

Novela by naopak rozšírila súčasné kritériá nevhodnosti programov pre divákov do 15 rokov o programy obsahujúce zobrazenie nahoty, ktoré sú súčasťou dejovej línie a majú sexuálny kontext bez ohľadu na formu ich prezentácie a typ vysielaného obsahu. Podľa súčasnej právnej úpravy sú nevhodné len programy, ktoré obsahujú sexuálne scény, zobrazenie samotnej nahoty nie je nevhodné. Pre divákov do 15 rokov by boli nevhodné aj programy obsahujúce slovnú agresivitu, vulgárne vyja-

Maloletí do 18 rokov

Maloletí do 15 rokov

Druhá časová opona Novela počíta so zavedením tzv. druhej časovej opony. Prvá časová opona je v súčasnosti zakotvená v ustanovení § 4 ods. 1 vyhlášky. V zmysle uvedeného ustanovenia sa programy klasifikované ako nevhodné a neprístupné pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov môžu vysielat' medzi 22.00 a 06.00 hodinou. Druhá časová opona by novým znením ustanovenia § 4 ods. 2 zaviedla povinnosť vysielat' programy nevhodné

drovanie alebo obscénne vyjadrovanie, ktoré sú súčasťou dejovej línie a ich použitie nie je samoúčelné.

Maloletí do 12 rokov a maloletí do 7 rokov

Diváci **do 12 rokov** by po novom nemali sledovať ani programy, ktoré obsahujú (1) zobrazenie prezentujúce ohrozenie rodiny alebo rodičovských vzťahov, ak je vzhľadom na vek maloletých a povahu prezentovaného ohrozenia odôvodnený a objektívny predpoklad neadekvátnej interpretácie zobrazeného obsahu, (2) zobrazenie milostných scén bez zobrazenia nahoty, ktoré sú súčasťou dejovej línie a ich zobrazenie nie je samoúčelné a (3) expresívne vy-

jadrovanie, ktoré je súčasťou dejovej línie a jeho použitie nie je samoúčelné. Súčasné kritéria upravujúce nevhodnosť programov pre divákov vo veku do 12 rokov by aj po novele v zmysle návrhu mali zostať zachované. **Neživé predmety vyvolávajúce strach** by po novom zase nemali byť súčasťou programov pre deti **do 7 rokov**. Po schválení novely by už neplatil zákaz zaradovania programu vhodného pre maloletých do 12 rokov pred alebo po odvysielaní programu nevhodného pre maloletých do 12 rokov, do 15 rokov a nevhodných a neprístupných pre maloletých do 18 rokov.

OSOBNÝ BANKROT

Takzvaný **osobný bankrot** je právny inštitút upravený v **ustanoveniach § 106 a 107 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii** (ďalej len „zákon o konkurze“) ako **malý konkurz**. Jedná sa o inštitút, ktorý umožňuje fyzickej osobe nepodnikateľovi riešiť svoju zlú finančnú situáciu konkurzom, a tým sa zbaviť svojich dlhov. Okrem fyzickej osoby nepodnikateľa môže byť malý konkurz vyhlásený aj na inú fyzickú alebo právnickú osobu, ak (1) majetok podliehajúci konkurzu pravdepodobne neprevyšuje 165.000 Eur, (2) obrat úpadcu dosiahnutý v poslednom uzatvorenom účtovnom období pred vyhlásením konkurzu neprevýšil 333.000 Eur, **alebo** (3) úpadca pravdepodobne nemá viac ako 50 veriteľov. Nakoľko pojem osobný bankrot označuje len konkurz fyzickej osoby nepodnikateľa, v ďalšom texte sa budeme venovať len konkurzu fyzických osôb nepodnikateľov.

Aktívna legitímácia na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu

Aktívne legitimovanými na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu sú dlžník, teda fyzická osoba nepodnikateľ (ďalej len „dlžník“) a veriteľ. Ak **dlžník sám podá návrh**, považuje sa, že je v úpadku. Za úpadok dlžníka sa všeobecne považuje **platobná neschopnosť alebo predĺženie dlžníka**. Podmienkou konkurzu je, že dlžník má aspoň dvoch veriteľov, nakoľko konkurzné konanie je kolektívnym alebo postupným uspokojením veriteľov ako upravuje § 1 zákona o konkurze. V súvislosti s pasívnou

vecnou legitímáciou dlžníka je potrebné uviesť výnimku v zmysle **ustanovenia § 205 zákona o konkurze**. Uvedené ustanovenie definuje, že zákon o konkurze sa nevzťahuje na dlžníkov **hospodáriacich na poľnohospodárskej pôde od 1. apríla do 30 septembra** kalendárneho roku. V uvedenom období teda súd nesmie vyhlásiť na uvedených dlžníkov konkurz.

Veriteľ je aktívne legitimovaný podateľ návrh, ak môže **odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť** dlžníka. Platobnú neschopnosť dlžníka možno predpokladať vtedy, ak je dlžník **viac ako 30 dní v omeškaní** s plnením aspoň dvoch peňažných záväzkov viac ako jednému veriteľovi a bol jedným z veriteľov písomne vyzvaný na zaplatenie. Návrh na vyhlásenie konkurzu podáva navrhovateľ, dlžník alebo veriteľ na príslušnom súde.

Návrh musí spĺňať náležitosti upravené v **ustanovení § 12 zákona o konkurze**, teda z návrhu musí byť zrejmé, kto ho podáva, akej veci sa týka, čo sleduje, musí byť podpísaný a datovaný a k návrhu musia byť priložené zákonom ustanovené prílohy. Ak návrh podáva dlžník, musí k návrhu pripojiť zoznam svojho majetku, zoznam svojich záväzkov, zoznam spriaznených osôb a doklad o zaplatení preddavku na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu **vo výške 663,88 Eur**.

Náležitosti návrhu na vyhlásenie konkurzu

Návrh veriteľa musí okrem všeobecných náležitostí obsahovať aj skutočnosti, z ktorých možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka. Veriteľ musí súčasne v návrhu označiť svoju pohľadávku, ktorá je **30 dní po lehote splatnosti** a označiť ďalšieho veriteľa s pohľadávkou voči tomu istému dlžníkovi, ktorá je taktiež najmenej 30 dní po splatnosti. Prílohou návrhu veriteľa musia byť listiny, ktorými preukazuje uvedené pohľadávky, napríklad písomné uznanie dlžníka s úradne overeným podpisom dlžníka alebo vykonateľné rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom. Veriteľ je povinný k návrhu priložiť aj doklad o zaplatení preddavku na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu **vo výške 663,88 Eur**.

Začatie konkurzného konania

Po posúdení zákonom ustanovených náležitostí návrhu, ako je napríklad miestna príslušnosť súdu, aktívna a pasívna vecná legitímácia, náležitosti návrhu, súd **najneskôr do 15 dní** od doručenia návrhu **rozhodne o začatí konkurzného konania**. Inak v rovnakej lehote uznesením poučí navrhovateľa o nedostatkoch podania a vyzve ho, aby nedostatky odstránil **v lehote do 10 dní**. Ak navrhovateľ nedostatky neodstráni v ustanovenej lehote, súd **najneskôr do 15** od uplynutia lehoty na odstránenie nedostatkov **návrh odmietne**. Ak navrhovateľ odstráni nedostatky, súd v uvedenej lehote rozhodne o začatí konkurzného konania. Uznesenie o začatí konkurzného konania alebo uznesenie o odmietnutí návrhu súd doručí navrhovateľovi a dlžníkovi, uznesenie o začatí konkurzného konania sa tiež **zverejňuje v Obchodnom vestníku**. Začatie konkurzného konania má nasledovné právne účinky **(1)** voči tomu istému dlžníkovi sa nemôže začať iné konkurzné konanie, **(2)** na majetok patriaci dlžníkovi nemožno začať výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie, **(3)** už začaté konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie sa prerušuje ex lege a **(4)** na majetok dlžníka nemožno začať ani pokračovať vo výkone zabezpečovacieho práva, okrem zákonom ustanovených výnimiek. Dlžník je po začatí konkurzného konania povinný obmedziť činnosti len na **bežné právne úkony** upravené v **ustanovení § 10** zákona o konkurze. Jedná sa o také úkony, ktoré sú nevyhnutné

na zabezpečenie životných potrieb dlžníka, ako aj osôb voči ktorým má dlžník vyživovaciu povinnosť.

Ďalší postup súdu po začatí konkurzného konania závisí od toho, či návrh podal dlžník alebo veriteľ. Pri dlžníckom návrhu súd **najneskôr do 5 dní** od začatia konkurzného konania vyhlási na majetok dlžníka konkurz alebo dlžníkovi v rovnakej lehote ustanoví **predbežného správcu**, ak má pochybnosti o jeho majetnosti. Ak sa konkurzné konanie začalo na návrh veriteľa, súd zašle dlžníkovi **do 5 dní** od začatia konkurzného konania rovnopis návrhu spolu s prílohami a vyzve ho, aby sa **v lehote do 20 dní** od doručenia výzvy vyjadril k návrhu a predložil zákonom určené listiny. Súd zároveň **do 5 dní** od začatia konkurzného konania **určí termín pojednávania**, oznámi dlžníkovi termín pojednávania a upovedomí veriteľov o predvolaní dlžníka na pojednávanie, súčasne súd vyzve dlžníka, či súhlasí, aby súd rozhodol bez pojednávania.

Ak dlžník súhlasí s rozhodnutím bez pojednávania, súd zruší termín pojednávania. Pojednávanie môže súd určiť v lehote **najneskôr do 70 dní** od začatia konkurzného konania. Predvolanie dlžníka na pojednávanie a oznámenie veriteľov o predvolaní súd **zverejní v Obchodnom vestníku**. Ak dlžník osvedčí svoju platobnú schopnosť, súd konanie zastaví, inak rozhodne o vyhlásení konkurzu. O **vyhlásení konkurzu** rozhodne uznesením **do 7 dní** od skončenia dokazovania alebo odkedy dlžník súhlasil o rozhodnutí bez nariadenia pojednávania.

Súd na majetok dlžníka **najneskôr do 10 dní** od podania záverečnej správy predbežného správcu vyhlási konkurz. Ak však po ustanovení predbežného správcu zistí, že majetok dlžníka nebude postačovať ani na úhradu nákladov konkurzu, súd konkurzné konanie **pred nedostatok majetku zastaví**. **Hodnota majetku dlžníka** musí dosahovať **najmenej výšku 1659,70 Eur**. Práve neexistencia majetku v uvedenej výške a neschopnosť dlžníka uhradiť preddavok na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu tvoria hlavnú príčinu nízkeho počtu návrhov na malým kon-

Vyhlasenie konkurzu

kurz. Je to najmä z dôvodu, že ľudia v ekonomických ťažkostiach zväčša nedisponujú majetkom v uvedenej výške.

V uznesení o vyhlásení konkurzu súd **ustanoví správcu** a vyzve veriteľov, aby v zákonnej lehote prihlásili svoje pohľadávky, ak už bol ustanovený predbežný správca do funkcie správcu súd ustanoví predbežného správcu. Uznesenie o vyhlásení konkurzu súd doručí účastníkom konkurzného konania, správcovi, príslušnému registrovému súdu, daňovému orgánu, colnému riaditeľstvu a ďalším orgánom, ktoré vedú s dlžníkom konanie, ktoré sa v dôsledku vyhlásenia konkurzu prerušuje. Súd uznesenie **zverejní v Obchodnom vestníku**.

Malý konkurz Súd v rozhodnutí o vyhlásení konkurzu na fyzickú osobu nepodnikateľa súčasne rozhodne aj o **malom konkurze**, môže o tom rozhodnúť aj bez návrhu. Uznať konkurz za malý môže súd aj počas konkurzu, ak možno od toho očakávať značné výhody pre jeho rýchlosť, úspornosť alebo efektívnosť.

V uznesení o otvorení malého konkurzu alebo v uznesení o úprave rozsahu malého konkurzu môže súd **skrátiť lehoty** platné pre riadny konkurz alebo rozhodnúť o iných opatreniach v záujme čo najrýchlejšieho, najúspornejšieho a najefektívnejšieho vedenia konkurzného konania. Uvedené právo súdu na skrátenie zákonných lehôt je však ťažko aplikovateľné, nakoľko právna úprava lehôt je aj tak krátka, jedná sa zväčša o 15 dňové alebo 30 dňové lehoty. Špecifikom malého konkurzu je aj skutočnosť, že schôdza veriteľov nevolí veriteľský výbor ako v riadnom konkurze, namiesto výboru volí jedného **zástupcu veriteľov**.

Prihlasovanie pohľadávok Po začatí konkurzného konania veriteľa zákonom upraveným spôsobom **prihlasujú svoje pohľadávky** na súde. Prihlášky musia spĺňať zákonom ustanovené náležitosti a musia k nim byť pripojené ustanovené prílohy. Veritelia musia **do 45 dní** doručiť po jednom rovnopise prihlášky s prílohami súdu a správcovi. Správca je povinný zabezpečiť, aby **najneskôr na 3 deň** od doručenia bol rovnopis s prílohami **prístupný na nahliadnutie** dlžníkovi a veriteľom.

Správca je po preskúmaní pohľadávok oprávnený pohľadávky alebo pohľadávku **poprieť**, uvedené právo má aj každý veriteľ. Ak bola pohľadávky popretá, správca je povinný popretie zapísať do zoznamu pohľadávok. Voči popretiu pohľadávky sa môže veriteľ popretej pohľadávky brániť **určovacou žalobou**. Na pohľadávku veriteľa popretú čo do právneho dôvodu a vymáhateľnosti, proti ktorej nedal veriteľ určovaciu žalobu alebo súd žalobu zamietol sa v ďalšom konaní **neprihliada**.

Správca je povinný **v lehote do 60 dní** od vyhlásenia konkurzu vykonať **súpis majetku dlžníka** a bezodkladne ho **zverejniť v Obchodnom vestníku**. Majetok zapísaný do súpisu nesmie iná osoba ako správca previesť, dlhodobo prenajať, zriadiť na ňom právo k cudzej veci alebo inak zmenšiť jeho hodnotu alebo likviditu. Po spísaní majetku správca majetok speňaží. Spôsob speňaženia upravuje zákon o konkurze, jedná sa napríklad o predaj majetku, vyhlásenie verejnej súťaže alebo dražba. Po speňažení majetku správca uspokojuje veriteľov podľa vopred zostaveného rozvrhu schváleného súdom. Súd po uspokojení veriteľov na základe návrhu správcu rozhodne **uznesením o zrušení konkurzu**. Uznesenie sa **zverejňuje v Obchodnom vestníku**.

Spolu s návrhom na vyhlásenie konkurzu môže podať dlžník - fyzická osoba **návrh na oddĺženie**. Takýto návrh môže podať až do zrušenia konkurzu. Návrh musí obsahovať odôvodnenie, ktoré vyjadruje poctivý zámer dlžníka vynaložiť primerané úsilie na uspokojenie veriteľov. Súd rozhodne o povolení oddĺženia bezodkladne po zrušení konkurzu, ak si dlžník riadne plnil povinnosti upravené zákonom o konkurze, v opačnom prípade návrh zamietne. V **uznesení o povolení oddĺženia** súd ustanoví správcu a určí rozsah právnych úkonov dlžníka, ktoré budú podliehať súhlasu správcu. V uznesení tiež určí **sumu peňažných prostriedkov**, ktoré dlžník na konci každého skúšobného roka poskytne správcovi na uspokojenie svojich záväzkov. Pokiaľ ide o výšku sumy, súd zohľadní možnosti povinného v čo najväčšom rozsahu uspokojiť veriteľov.

Súpis majetku dlžníka, speňaženie a uspokojenie veriteľov

Oddĺženie

Právoplatnosťou uznesenia o povolení oddĺženia začína **trojročné skúšobné obdobie**, počas ktorého dlžník vždy na konci skúšobného roka poskytne správcovi určenú sumu finančných prostriedkov, ktorá môže dosahovať **najviac 70 % celkového čistého príjmu dlžníka** za uplynulý skúšobný rok. Počas skúšobného obdobia je dlžník povinný vynaložiť primerané úsilie na získanie zamestnania alebo začať podnikat' a poskytovať správcovi informácie najmä o príjmoch a výdavkoch, zmene bydliska, zamestnania. Ak dlžník opakovane alebo závažne porušil povinnosti ustanovené

zákonom o konkurze alebo jeho príjem nepostačuje ani na úhradu odmeny správcu, súd uznesením zruší skúšobné obdobie, uznesenie doručí dlžníkovi a správcovi a zverejní ho v Obchodnom vestníku.

Po uplynutí skúšobného obdobia súd aj bez návrhu uznesením **rozhodne o oddĺžení dlžníka**. Uznesenie doručí dlžníkovi, správcovi a zároveň sa zverejní v Obchodnom vestníku. Zverejnením uznesenia **v Obchodnom vestníku** sa neuspokojené pohľadávky, ktoré zostali voči dlžníkovi, stávajú **nevymáhateľné**.

ODPOROVATEĽNOSŤ PRÁVNÝCH ÚKONOV – ČO TO ZNAMENÁ?

Dlžníci v snahe zbaviť sa svojich veriteľov v praxi robia také úkony, ktoré za určitých podmienok môže súd vyhlásiť za právne neúčinné. O aké úkony sa jedná? Pokiaľ Váš dlžník v snahe zbaviť sa majetku, aby mu nebolo čo zexekúovať, predá svoj dom rodinnému príslušníkovi, **Vašou šancou je daný prevod odporovať**.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákoník v ust. § 42a ods. 1 upravuje, že veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkovy právne úkony, ak **ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky**, sú voči nemu právne neúčinné. Uvedené právo má veriteľ aj v tom prípade, ak je jeho nárok voči dlžníkovi z odporovateľného úkonu už vymáhateľný alebo dokonca, ak už bol uspokojený.

Relatívna neúčinnosť

Odporovateľnosť znamená **nastolenie relatívnej neúčinnosti právneho úkonu**, čím rozumieme, že daný úkon bude neúčinný **len voči veriteľovi**, ktorý sa v danej veci obrátil na súd. Voči všetkým ostatným subjektom bude právny úkon účinný. Relatívnu neúčinnosť možno vysvetliť aj ako stav, v ktorom sa hľadá, **ako keby právny úkon**, napr. prevod domu na sestru dlžník nikdy **neurobil**. Vo vzťahu k veriteľovi tak bude majiteľom domu stále dlžník, vo vzťahu k všetkým ostatným, napr. daňovému úradu je majiteľom domu sestra dlžníka.

Uvedeným spôsobom si veriteľ môže posilniť svoju pozíciu z hľadiska vymožiteľnosti jeho pohľadávky. Odporovať nemožno všetky úkony. Ktorých úkonov sa uvedená možnosť týka vymedzuje Občiansky zákoník v ust. § 42a a môžeme ich rozdeliť do štyroch skupín.

Prvú predstavujú tie, ktoré **(1) dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa**, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy **a (2) tie, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený** a ku ktorým došlo **v posledných troch rokoch** medzi dlžníkom **a osobami jemu blízkymi**, alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase **v prospech týchto osôb**. Výnimkou je prípad, keď druhá strana v čase realizácie úkonu dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti poznať nemohla.

Podmienky odporovateľnosti

Odporovať možno tiež druhej skupine úkonov a to tým, ktorými bol **veriteľ dlžníka ukrátený** a súčasne ku ktorým došlo **v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a (1) osobou jemu blízkou, (2) právnickou osobou**, v ktorej má dlžník alebo jemu blízka osoba majetkovú účasť aspoň 10 % v čase uskutočňovania úkonu, **(3) právnickou osobou**, v ktorej je dlžník alebo jemu blízka osoba štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom **alebo (4) s právnic-**

kou osobou, v ktorej má právnická osoba s dlžníkom či jemu blízkou osobou ako štatutárom, prokuristom či likvidátorom majetkovú účasť najmenej 34 % v čase uskutočnenia odporovateľného právneho úkonu.

Ustanovenie § 42a ods. 4 upravuje ďalšiu, v poradí už tretiu skupinu prípadov, v ktorých samotný **dlžník je právnickou osobou** a uzatvoril ich s niektorou z osôb vymenovaných v predmetnom ustanovení, napr. medzi ním a členom jeho štatutárneho orgánu, osobou blízkou členovi jeho štatutárneho orgánu a pod. Poslednú skupinu predstavujú právne úkony realizované v posledných troch rokoch, ktorými dlžník na seba prevzal záväzok bez primeraného protiplnenia a ktoré spôsobili (1) jeho platobnú ne-

schopnosť, (2) predstavovali úmysel neodvôvodnene odložiť veriteľovi pohľadávku **alebo** (3) boli vykonané v úmysle prevziať dlh, ktorý dlžník nebude schopný splatiť.

Právnym úkonom sa **odporuje na súde žalobou** proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech, dokonca aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom.

V prípade úspešného odporovania bude môcť veriteľ **uspokojiť svoju pohľadávku** z toho, **čo** odporovateľným úkonom **ušlo z dlžníkovho majetku**. V prípade, ak to nebude možné, bude môcť **požadovať náhradu** voči tomu, kto mal z úkonu prospech.

LICENČNÁ ZMLUVA

Zákon č. 618/2003 Z. z. autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „autorský zákon“) v ust. § 40 a nasl. definuje pojem licenčnej zmluvy. Predstavuje druh kontraktu, ktorým autor nadobúdateľovi **udeľuje súhlas na použitie jeho diela**, čiže mu udeľuje **licenciu**.

S licenčnými zmluvami sa stretávame v bežnom živote pravidelne, napr. pri počítačových programoch a rôznych ich aktualizáciách, pri ktorých si nekupujeme program ako taký, ale len právo jeho užívania.

Licenčná zmluva musí obsahovať (1) spôsob použitia diela, (2) rozsah licencie, (3) čas, na ktorý autor licenciu udeľuje, alebo spôsob jeho určenia a (4) odmenu alebo spôsob jej určenia, ak sa autor s nadobúdateľom nedohodol na bezodplatnom poskytnutí licencie. Podmienkou jej platnosti je **písomná forma**.

Autor v licenčnej zmluve dohodne s nadobúdateľom spôsob, resp. jednotlivé spôsoby použitia diela. Nemožno pritom udeliť licenciu na spôsob použitia diela, ktorý v čase uzatvorenia licenčnej zmluvy nie je známy.

Licenciu je možné udeliť v **neobmedzenom rozsahu alebo v obmedzenom**

rozsahu. V druhom prípade tak v zmluve musí byť uvedené, aký je vecný alebo územný rozsah licencie. Rovnako sa autor môže rozhodnúť, či udelí licenciu výhradnú alebo nevýhradnú.

Výhradná licencia je poskytovaná len príslušnému nadobúdateľovi. Autor tak nesmie udeliť tretej osobe licenciu na spôsob použitia diela udelený výhradnou licenciou a je povinný, ak nie je v zmluve dohodnuté inak, sám sa zdržať použitia diela spôsobom, na ktorý udelil výhradnú licenciu. Udelením nevýhradnej licencie nie je dotknuté právo autora použiť dielo spôsobom, na ktorý nevýhradnú licenciu udelil, a takisto nie je dotknuté právo autora udeliť licenciu tretej osobe. V prípade, ak v zmluve nie je uvedené, o aký druh licencie sa jedná, platí, že je udelená nevýhradná licencia.

Nadobúdateľ je oprávnený udeliť tretej osobe súhlas na použitie diela v rozsahu udelennej licencie len so súhlasom autora. Súhlas na udelenie sublicencie môže autor udeliť pri uzatvorení licenčnej zmluvy alebo neskôr.

Postúpenie licencie nadobúdateľom je taktiež možné len s predchádzajúcim písomným súhlasom autora. Autor musí

Sublicencia

byť bez zbytočného odkladu informovaný nielen o postúpení licencie, ale aj o osobe postupníka. Pokiaľ sa v zmluve strany nedohodnú inak, súhlas autora

sa nevyžaduje na predaj podniku, ktorého súčasťou je licencia a rovnako tak v prípade organizačnej zložky podniku, ktorej súčasťou je licencia.

PRIPRAVUJE SA V NR SR – NOVELA ZÁKONA O VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

Dňa 11. januára 2013 bol do NR SR doručený vládny návrh novely zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní (ďalej len „návrh novely“ alebo „novela“). Cieľom predloženej novely je dosiahnuť efektívnosť vynakladania verejných zdrojov, posilnenie súťažného princípu, väčšia otvorenosť procesov verejného obstarávania a zvýšenie ochrany kvalitných a poctivých dodávateľov. Účinnosť novely vláda Slovenskej republiky navrhuje dňom 1. júla 2013, okrem § 43 ods. 1, § 116 ods. 10, ktoré by mali nadobudnúť účinnosť dňom 1. januára 2014.

vatelia zasielali oznámenie najneskôr 1 deň pred dňom odoslania výzvy na rokovanie, pri obstaraní obstaranie tovaru na komoditnej burze najneskôr v deň nasledujúci po dni obstarania tovaru.

Rozsah informácií na internetovom profile obstarávateľa je po novom upravený ustanovením § 49a. Na profile by sa mal v systematickom členení uverejňovať celý životný cyklus zákazky, až po informáciu o skutočne poskytnutých plneniach, teda všetky zmluvy, ponuky uchádzačov a sumu skutočne uhradeného plnenia. Niektoré informácie by mal zverejňovať úrad, respektíve by boli zverejnené odkazom na už zverejnené informácie v registri zmlúv, zriadeného podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. Profil verejných obstarávateľov a obstarávateľov bude vedený v elektronickom úložisku, ktorý zriadi úrad a ktorý bude osobitnou časťou Vestníku pre verejné obstarávanie.

Profil obstarávateľa

Nakoľko súčasná právna úprava používa pojem **bežná dostupnosť na trhu**, ale ho nedefinuje, navrhované ustanovenie § 9b odstraňuje uvedený nedostatok. V zmysle uvedeného ustanovenia bežne dostupné tovary, stavebné práce alebo služby na trhu sú tovary, stavebné práce alebo služby, ktoré (1) nie sú vyrábané, poskytované alebo uskutočňované na základe špecifických a pre daný prípad jedinečných požiadaviek, (2) sú ponúkané v podobe, v ktorej sú bez väčších úprav ich vlastností alebo prvkov aj dodané, poskytnuté alebo uskutočnené a zároveň v takej podobe dodávané, poskytované a uskutočňované aj pre spotrebiteľov a iné osoby na trhu. Jedná sa najmä o tovary, stavebné práce alebo služby, určené na uspokojenie bežných prevádzkových potrieb verejného obstará-

Definícia bežnej dostupnosti na trhu

Rada úradu pre verejné obstarávanie

Doplnenými ustanoveniami § 111a až 111d by vznikol nový orgán, a to Rada úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „rada“). Rada by mala 9 členov, ktorými by boli predseda Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“), podpredseda úradu, vedúci služobného úradu a šesť osôb, ktorých by menovala a odvolávala vláda Slovenskej republiky. Funkčné obdobie členov rady menovaných vládou Slovenskej republiky by bolo 5 ročné. Rada by mala kompetenciu rozhodovať (1) vo veci odvolania v konaní o námietkach, (2) mimo odvolacieho konania v konaní o námietkach, (3) o proteste prokurátora, ak vo veci rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy, (4) vo veci návrhu dodávateľa na vyhotovenie referencie a (5) vo veci návrhu určenia, že došlo k zmene okolností v zmysle ustanovenia § 10a ods. 4.

Zrušenie rokovania bez zverejňovania

Po novom by sa rokovania bez zverejňovania premenovali na priame rokovacie konanie, pričom by verejní obstarávatelia mali povinnosť zaslať úradu oznámenie o rokovaní najneskôr 5 pracovných dní pred dňom odoslania výzvy na rokovanie. Pri zákazkách z dôvodu mimoriadnej udalosti by verejní obstará-

vateľa ako i tovary a služby spotrebného charakteru.

Zákaz dodatkov o cene plnenia

Návrh novely počíta so zavedením **zákazu dodatkov o cene plnenia**. Po novele by v zmysle **ustanovenia § 10a** prevzal v súčasnosti platný zákaz uzatvárania dodatkov k zmluvám, ktorý by sa rozšíril o dodatky o cene. Dodatky o cene by mohli byť dohodnuté, ak by po uzatvorení zmluvy nastala zmena okolností, ktorá by mala vplyv na cenu alebo podmienky plnenia, ktoré nebolo možné pri vynaložení odbornej starostlivosti predpokladať pri uzatváraní zmluvy a nie je možné spravodlivo požadovať plnenie v pôvodnej cene alebo za pôvodných podmienok. Ak by dodatok o cene spĺňal uvedené podmienky, na uzatvorenie dodatku by bol potrebný súhlas rady.

vateľ by bol povinný akceptovať pri uvedených zákazkách ako doklad, ktorým sa preukazuje finančné a ekonomické postavenie finančnými zdrojmi tretej osoby len vyjadrenie banky, ktorým môže byť prísľub banky o poskytnutí úveru. Súčasná úprava zábezpeky zákaziek ustanovuje, že zábezpeka nesmie presiahnuť 5 % z predpokladanej hodnoty zákazky a nesmie byť vyššia ako 300.000 Eur. Po novom by sa pri zákazkách nad 10 miliónov Eur obmedzila zábezpeka **na najviac 5 %** z predpokladanej hodnoty zákazky a pri ostatných zákazkách **najviac 3 %** z predpokladanej hodnoty zákazky. **Komisie na posudzovanie ponuky zákazok** nad 10 miliónov Eur by sa po novele rozšírili zo súčasných 3 členov na **5 členov**, pričom by bolo možné určiť najviac 5 náhradníkov.

Náležitosti rámcovej zmluvy a zmluvy na opakované dodanie

Povinnou náležitosťou rámcovej zmluvy alebo zmluvy na opakované dodanie by podľa navrhovaného **ustanovenia § 10b** malo byť ustanovenie určujúce, že **cena tovaru** môže byť najviac v sume priemeru medzi tromi najnižšími cenami zistenými na trhu. Obdobím za ktoré sa ceny porovnávajú má byť obdobie 6 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich určaniu ceny za opakované plnenie. Súčasťou zmluvy by mala byť aj možnosť verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa **odstúpiť v určenej lehote**, ktorá nesmie byť dlhšia ako 3 mesiace, ak dodávateľ nie je schopný dodať alebo nedodá plnenie za takto vypočítanú cenu.

Pri hodnotení efektívnosti nákladov s využitím princípu nákladov životného cyklu alebo faktorov výrobného procesu by podľa navrhovaného znenia **ustanovenia § 35 ods. 3** už **cena** nemusela byť samostatným kritériom. Definícia **mimoriadne nízkej ponuky** by sa novelou doplnila o demonštratívny výpočet, a to ponuka, ktorá je o 30 % nižšia, než priemer cien podľa ostatných ponúk a 15 % nižšia, než je cena plnenia podľa ponuky s druhou najnižšou cenou plnenia a zároveň o 15 % nižšia ako predpokladaná hodnota zákazky.

Nadlimitné zákazky

Súčasťou návrhu novely je aj zavedenie prísnejších kritérií pri **zákazkách nad 10 miliónov Eur**. Verejný obstará-

Určenie hodnoty zákazky, ktorá sa považuje za nadlimitnú by po novom neupravoval zákon o verejnom obstarávaní, ale všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad. Verejné obstarávanie bežných tovarov, služieb a prác pri nadlimitných zákazkách by bolo v zmysle nového znenia ustanovenia § 10 ods. 1 centralizované. Verejný obstarávateľ by uvedené komodity nadobúdal od **centrálnej obstarávacej organizácie** alebo jej prostredníctvom. Centrálnou obstarávacou organizáciou by v prípade nadlimitných zákaziek bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v súčinnosti s Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

Centralizácia rozhodovania

Bežne dostupné tovary, služby a práce by po novom mali byť obstarávané s využitím **elektronického trhoviska**. Pôjde o informačný systém, ktorého správcom bude Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a obstarávanie v ňom bude prebiehať formou aukcií s bezplatným prístupom dodávateľov. Pri iných ako bežných tovaroch, službách a práci bude postup obstarávania rovnaký, ako v súčasnej právnej úprave podprahových zákaziek, avšak bude povinné použitie elektronickej aukcie v zmysle ustanovenia § 43. Podlimitné zákazky novela upravuje v ustanoveniach § 91 až 102.

Elektronické trhovisko

Návrh novely upravuje v doplnenom **ustanovení § 9a** povinnosť verejných obstarávateľov a obstarávateľov vyho-

Referencie dodávateľov

tovovať **referencie dodávateľov** v elektronickej forme v evidencii referencií. Evidenciu referencií ako informačný systém verejnej správy by mal spravovať úrad. Referenciou by bol elektronický dokument, obsahujúci potvrdenie o dodaní tovaru, uskutočnení stavebných prác alebo poskytnutí služby. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ by po novele boli povinní vyhotoviť referenciu **(1)** do 30 dní odo dňa skončenia alebo zániku zmluvy, **(2)** ak na rovnaké plnenie nebola vyhotovená referencia ku koncu kalendárneho polroka za predchádzajúci kalendárny polrok za každé plnenie, **(3)** ak na rovnaké plnenie nebola vyhotovená referencia, do 5 dní odo dňa doručenia žiadosti dodávateľa o referenciu a **(4)** bezodkladne po uplynutí 30 dní omeškania dodávateľa.

Akreditácia a certifikácia

Novým znením **ustanovenia § 116 a 117** by mal byť zavedený inštitút akreditácie a certifikácie, ktorý by nahradil súčasný inštitút odbornej spôsobilosti. Zavedenie akreditácie a certifikácie sleduje zabezpečenie profesionalizácie výkonu verejného obstarávania prostredníctvom akreditovaných osôb a sprehľadnenie a zosúladenie nástrojov, využívaných v tomto procese. Elektronické aukcie by podľa novely mali byť **odo dňa 1. januára 2014** vykonávané len prostredníctvom certifikovaných elektronických zariadení.

Novým **ustanovením § 149 ods. 3** by boli zavedené nové sankcie. Úrad by podľa uvedeného ustanovenia mohol uložiť pokuty až do 10.000 Eur a mohol by rovnako uložiť zákaz účasti vo verejnom obstarávaní až na 3 roky. Pri uložení zákazu účasti vo verejnom obstarávaní by bol úrad povinný zapísať údaje o obstarávateľovi do elektronického registra osôb so záznamom, ktorého správcom bude úrad.

Ďalšie zmeny možno očakávať v **konaní o námietkach**. Podľa súčasnej právnej úpravy je možné podať námietky proti postupu obstarávateľa v siedmych prípadoch, pričom o každej z námietok je potrebné konať. Novými **ustanoveniami § 138 ods. 3 a 4** by bola zavedená koncentrácia konania o námietkach do 2 konaní. Jedno konanie by prebiehalo pred vyhodnotením kritérií podaných ponúk a druhé po tomto vyhodnotení. Uvedeným spôsobom by úrad rozhodoval najviac dva krát a nie v extrémnych prípadoch aj 7 krát, ako za súčasnej právnej úpravy. Novelou by po účinnosti bola zavedená ex ante kontrola pri nadlimitných zákazkách. Podstata kontroly spočíva v konštatovaní úradu o súlade alebo nesúlade predložených dokumentov so zákonom o verejnom obstarávaní. Ak sa obstarávateľ od takto potvrdeného postupu a dokumentov neodchýli, námietka proti nim nemôže byť úspešná.

Sankcie

Konanie o námietkach

ČARNOGURSKÝ | ULC

LAW FIRM

Bratislava - Slovensko **Brescia - Taliansko**
Tvarožkova 5, P.O. Box 21 Via Val Giudicarie 4
814 99 Bratislava, Slovensko 251 23 Brescia, Taliansko
Tel.: +421-2-5720 1717 Tel.: +39-030-221 932 33
Fax: +421-2-5720 1777 Fax: +39-030-221 932 02
Skype: ulcbratislava Skype: ulcbrescia
E-mail: office@ulclegal.com E-mail: brescia@ulclegal.com

Kyjev - Ukrajina
172 Gorkogo St., Suite 1316
031 50 Kyjev, Ukrajina
Tel.: +380-44-361 30 21
Fax: +380-44-529 17 32
Skype: ulckyiv
E-mail: kyiv@ulclegal.com

www.ulclegal.com

Informácie uvedené v bulletine Čarnogurský ULC PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva a povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeníach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď je bulletin Čarnogurský ULC PRO BONO zostavovaný s maximálnou starostlivosťou, advokátska kancelária Čarnogurský ULC nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu Čarnogurský ULC PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti Čarnogurský ULC s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, JUDr. Paulínu Ondrášikovú: ondrasikova@ulclegal.com alebo Mgr. Tomáša Škrinára: skrinar@ulclegal.com.

© Čarnogurský ULC, 2013